

Brussel, 7 juni 2024
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

NOTA

van:	het Comité voor de werkgelegenheid
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Uitvoering van de aanbeveling betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt - kernboodschappen van het Comité voor de werkgelegenheid - <i>Goedkeuring</i>

De delegaties vinden hierbij de kernboodschappen van het Comité voor de werkgelegenheid over de uitvoering van de Aanbeveling van de Raad van 15 februari 2016 betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt (PB C 67 van 20.2.2016, blz. 1), met het oog op goedkeuring door de Raad Epsco op 20 juni 2024.

Bijlage 1: landspecifieke conclusies (doc. 10793/24 ADD 1).

Bijlage 2: gegevensvergaring voor het toezicht op de aanbeveling over langdurige werkloosheid - volledige resultaten voor 2022 (doc. 10793/24 ADD 2).

Bijlage 3: samenvattingen van de fiches van de lidstaten (doc. 10793/24 ADD 3).

**Evaluatie door het EMCO van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad
betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt**

Kernboodschappen van het EMCO voor de Raad

1. INLEIDING

Het Comité voor de werkgelegenheid (EMCO) is belast met het monitoren van de vorderingen bij de uitvoering van de Aanbeveling van de Raad betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt. Sinds 2016 hecht de Raad (Epsco) na elke evaluatie en op basis van zijn monitoring van deze *aanbeveling van de Raad*, zijn goedkeuring aan een reeks kernboodschappen van het EMCO. In oktober 2022 lag het zwaartepunt van de kernboodschappen van het EMCO op de vooruitgang die de lidstaten hadden geboekt en werd aandacht besteed aan het opleidingsaanbod voor langdurig werklozen. Drie aspecten werden daarbij verkend: dekking, financiering en governance.

De vijfde evaluatie van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad vond plaats op 11-12 april 2024 in Brussel en werd uitgevoerd door de Groep beleidsanalyse van het EMCO (EMCO PAG). In de evaluatie van 2024 werd niet alleen besproken in hoeverre de lidstaten rekening hebben gehouden met de richtsnoeren van de aanbeveling van de Raad, maar werd ook gekeken naar de vooruitgang die de lidstaten hebben geboekt bij het **ontwikkelen/activeren van partnerschappen met werkgevers en andere betrokken actoren/belanghebbenden op lokaal niveau** met als doel de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt te faciliteren.

De lidstaten hebben voorafgaand aan de evaluatie **een vragenlijst ingevuld waarin zij een zelfbeoordeling gaven van hun staat van uitvoering van de aanbeveling van de Raad**, toegespitst op vier belangrijke actiegebieden: a) inschrijving van langdurig werklozen; b) coördinatie via een centraal contactpunt; c) uitvoering van herintegratieovereenkomsten; en d) betrokkenheid van belanghebbenden, met **bijzondere aandacht voor partnerschappen**.

De huidige kernboodschappen zijn gebaseerd op de resultaten van die evaluatie, met landspecifieke conclusies, resultaten van gegevensverzameling en samenvattingen van de fiches van de lidstaten in de bijlagen. De bijlage bevat ook de resultaten per lidstaat van de gegevensverzamelingsoefening van 2023, voorafgegaan door een samenvatting van de belangrijkste resultaten op EU-niveau.

2. GEBOEKTE VOORUITGANG

Na een stijging in 2021 bleef het aantal langdurig werklozen in de EU dalen tot minder dan 5 miljoen in 2022, waarbij het percentage langdurig werklozen sinds het recente hoogtepunt in 2013 meer dan gehalveerd was (van 5,3 naar 2,3 %). Ook het aandeel langdurig werklozen in de totale werkloosheid is gedaald, namelijk tot 43,5 %, wat bijna 6 procentpunten minder is dan in 2013.

A. INSCHRIJVINGEN

Sinds de COVID-19-pandemie leggen de lidstaten steeds meer de nadruk op de digitalisering van diensten (online-inschrijving, onlineondersteuning enz.). De uitdagingen waarmee langdurig werklozen worden geconfronteerd met betrekking tot de toegang tot e-diensten – en vooral degenen met lagere ICT-vaardigheden – blijven echter bestaan. Daarom wordt voor langdurig werklozen het persoonlijk contact met de openbare dienst voor arbeidsvoorziening (ODA's) nog steeds aanbevolen als zijnde efficiënter.

Veel lidstaten hebben bewustmakingsacties uitgevoerd om de inschrijving van inactieve volwassenen aan te moedigen (initiële inschrijving via meerdere kanalen, zoals e-diensten, persoonlijk contact, via telefoon of sociale media, is sinds de COVID-19-pandemie door de meeste lidstaten nog verder uitgebreid). Voor de lidstaten met aanzienlijke regionale verschillen blijven er desalniettemin uitdagingen bestaan.

Toch loopt het simultaan inschrijven bij werkloosheidsdiensten bij ODA's en sociale diensten achterop, ondanks de sterke stimulansen die de meeste lidstaten hebben ingevoerd. Door een doeltreffende toepassing van de simultane inschrijving zouden de meeste te behandelen kritieke situaties en gevallen gemakkelijker in kaart kunnen worden gebracht. Positief is dat de lidstaten steeds vaker bepalingen toepassen om uitschrijving te ontmoedigen wanneer de werkloosheids- en sociale uitkeringen uitgeput zijn.

B. CENTRAAL CONTACTPUNT

De aanwijzing van één contactpunt voor elke begunstigde van een herintegratie-overeenkomst wordt in alle lidstaten op grote schaal uitgevoerd, en aan elke langdurige werklozen wordt een dossierbehandelaar toegewezen. De capaciteit van de centrale contactpunten om individuele informatie te bundelen ter ondersteuning van de individuele beoordeling voor alle werkzoekenden is in veel lidstaten uitgebreid.

Ook de digitalisering van diensten voor werklozen is toegenomen. Het delen van informatie en van gegevens zijn echter aangemerkt als ontbrekende schakels die de vooruitgang of de kwaliteit van de diensten belemmeren. De coördinatie tussen centrale en lokale ODA's en gemeenten moet worden verbeterd, evenals de mechanismen voor de overdracht/uitwisseling tussen dienstverleners van relevante informatie over vacatures, opleidingsmogelijkheden en diensten die voor elke langdurig werkloze beschikbaar zijn. Het tot stand brengen van adequate informatie-uitwisseling en doorgifte, met inachtneming van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), speelt nog steeds vele lidstaten parten.

C. HERINTEGRATIEOVEREENKOMSTEN

Sinds 2018 zijn in de meeste lidstaten herintegratieovereenkomsten of daarmee gelijkgestelde overeenkomsten ingevoerd, ofschoon die nog voor verbetering vatbaar zijn.

Er zijn verbeteringen aangebracht in de follow-up van individuele beoordelingen, met begeleiding en informatie over vacatures en ondersteuning, alsook regelmatige monitoring en actualisering van de herintegratieovereenkomsten en regelingen die een regelmatige evaluatie van de vorderingen van werkzoekenden op weg naar herintegratie mogelijk maken.

Informatie-uitwisseling over langdurige werkloosheid tussen de bij herintegratie-overeenkomsten betrokken organisaties blijft echter relatief gering, vooral tussen publieke en private partners.

D. BETROKKENHEID VAN BELANGHEBBENDEN

Hoewel vooruitgang is geboekt bij de samenwerking tussen verschillende belanghebbenden (bv. het ministerie van Onderwijs, het ministerie van Arbeid en ODA's, alsook met psychologen, maatschappelijk werkers en mentoren), blijft multidisciplinaire samenwerking met alle lokale belanghebbenden, waaronder lokale werkgevers zelf, overheden en het maatschappelijk middenveld, een punt van zorg. Op dit ogenblik vindt die samenwerking slechts plaats in een handvol lidstaten.

Netwerkvorming met belanghebbenden, het vormen van partnerschappen en het betrekken van werkgevers, sociale diensten en maatschappelijke organisaties zijn van cruciaal belang om langdurig werklozen op de arbeidsmarkt daadwerkelijk te herintegreren en langdurige werkloosheid te voorkomen. Deze partnerschappen zijn zowel op nationaal als op lokaal niveau noodzakelijk, ook al leiden de uiteenlopende belangen van de verschillende belanghebbenden vaak tot problemen. De deelname van de belanghebbenden en de oprichting van partnerschappen op lokaal niveau verschillen van lidstaat tot lidstaat.

Die entiteiten spelen een cruciale rol bij het aanpakken van de belemmeringen waarop sommigen botsen als zij zich op duurzame wijze op de arbeidsmarkt willen begeven. In verschillende landen zouden de ODA's de rol van werkgevers bij deze processen moeten versterken. Veel lidstaten erkennen het belang van netwerkvorming, maar hebben het lastig om bij de openbare diensten voor arbeidsvoorziening op lokaal niveau de capaciteit te vinden om alle nodige belanghebbenden hierbij doeltreffend te betrekken.

E. GEGEVENSVERZAMELING

Uit de resultaten van de meest recente gegevensverzameling over langdurig werklozen blijkt dat er zeer beperkte vooruitgang is geboekt bij de uitvoering van de aanbeveling van de Raad: slechts de helft van de lidstaten voldoet nog steeds aan de eerste doelstelling van de aanbeveling, namelijk voorzien in herintegratieovereenkomsten of een equivalent voor ten minste 95 % van de langdurig werklozen die gedurende ten minste 18 maanden als werkloos zijn ingeschreven.

Uit de gegevens over langdurig werklozen blijkt ook dat voor alle lidstaten, op twee na, de overgangpercentages naar een baan lager zijn dan in het voorgaande jaar, en dat dit jaar slechts 14 lidstaten gegevens kunnen verstrekken over follow-upsituaties van langdurig werklozen van wie de herintegratieovereenkomsten is afgelopen.

Deze follow-upgegevens bevestigen echter ook eerdere gegevens waaruit blijkt dat de groep lidstaten die individuele actieplannen (IAP's) met een grondige beoordeling verstrekken, aanzienlijk betere resultaten boeken dan de groep die louter herintegratieovereenkomsten aanbiedt, en vooral beter dan de groep die gewone IAP's verstrekt, wat erop wijst dat individuele begeleiding van essentieel belang is voor de integratie van langdurig werklozen.

3. CONCLUSIES

Hoewel de langdurige werkloosheid afneemt, blijft zij in sommige lidstaten een wijdverbreid probleem, waardoor het risico op verslechtering van vaardigheden, sociale uitsluiting en armoede toeneemt. Daar langdurige werkloosheid vaak de meest kwetsbare personen en de ondervertegenwoordigde groepen op de arbeidsmarkt treft, draagt het aanpakken van langdurige werkloosheid ook bij tot het bestrijden van ongelijkheden en het versterken van de sociale cohesie in de EU. **In dat verband hebbende lidstaten nog steeds de politieke wil om de aanbeveling betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt uit te voeren. Hoewel zich een aantal gemeenschappelijke ontwikkelingen aftekenen, blijft het uitvoeringsniveau van lidstaat tot lidstaat verschillen en uit hun zelfbeoordeling is gebleken dat de vooruitgang bij de uitvoering van de aanbeveling van de Raad de afgelopen jaren is vertraagd.** Gelet op de huidige uitdagingen moet worden benadrukt hoe belangrijk het is langdurig werklozen uit te rusten of opnieuw uit te rusten met passende vaardigheden om de arbeidsmarkt te betreden. Vroegtijdige en tijdige ondersteuning, in het kader van een meer algemene preventieve aanpak, is ook van essentieel belang om te voorkomen dat personen in langdurige werkloos belanden. De bevindingen van de evaluatie blijven erop wijzen dat voor de aanpak van langdurig werklozen een actief arbeidsmarktbeleid van belang is om tot een succesvolle herintegratie op de arbeidsmarkt te komen. Gezien het huidige tekort aan arbeidskrachten en vaardigheden in alle lidstaten is het ook belangrijk om personen in de meest kwetsbare situaties en de ondervertegenwoordigde groep de instrumenten aan te bieden om met succes de arbeidsmarkt te betreden, door ervoor te zorgen dat hen hoogwaardige arbeids- en opleidingsmogelijkheden worden aangeboden en dat gerichte werkgelegenheidssubsidies voorhanden zijn.

De toezicht- en evaluatiesystemen voor beleidsmaatregelen betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt moeten worden verbeterd. Hoewel veel activeringsprogramma's voor langdurig werklozen zijn opgezet, kan de doeltreffendheid van deze programma's in sommige gevallen pas in een later stadium worden beoordeeld.

Bijlage 1: 2024 EMCO PAG LTU - landspecifieke conclusies

Bijlage 2: gegevensverzameling voor het toezicht op de aanbeveling over langdurige werkloosheid 2023 - volledige resultaten

Bijlage 3: samenvattingen van de fiches van de EU-lidstaten voor 2023